

رضا فرمند

ژباړه: وياړ

بڼکلی نښووه
مور مې

Vara Valla

مور مي ٻنڪلي نشوه
رضا فرمند

مور مې ښکلي نشوه

رضا فرمند

ژباړه: وياړ

سمون: زير افغان

برېښنايي خپرېدنه او بيا کتنه: سلواغی ۱۴۰۲

لړليک

- ۱ مور مې بېکلې نشوه... !
- ۹ مور مې موکه ونډه مونده
- ۱۲ زما سوفه
- ۱۴ مور او ستوماتتيا
- ۱۵ شعر
- ۱۶ مور او سرود
- ۱۷ مور او د کلیمې دانه
- ۱۸ مور او د کور ټغر
- ۱۹ مور او آزادي
- ۲۰ مور او «نه»
- ۲۱ مور او ريال
- ۲۲ مور او د قرآن هېنداره
- ۲۳ مور او حجاب
- ۲۴ مور او نيا
- ۲۵ مور او خاطره
- ۲۶ د پخلنځي مهربانه موجود
- ۲۷ مور او حسرتونه
- ۲۸ مور او شک
- ۲۹ د مور د شتون ثبت
- ۳۰ مور او وحشي ټولنه
- ۳۱ مور او عصبي حمله
- ۳۳ د غم رطوبت
- ۳۴ د مور دروند څادر

- ۳۵ پلار
- ۳۶ د آیتونو په قمچینې
- ۳۷ د پلار پرېکړنده ایمان
- ۳۸ د پلار ذهن
- ۳۹ ډوډۍ او پلار
- ۴۰ خبر
- ۴۱ تریخ خبر
- ۴۳ د مرگ رنگ
- ۴۴ د شېبې گړنگ
- ۴۵ د شېبې خپه
- ۴۶ د مرگ تور بم
- ۴۷ مرگ ښکلی کړه
- ۴۸ مور په تېرو کې
- ۴۹ چې مایندې مري!
- ۵۰ د مرگ حقیقت
- ۵۲ د کلیمو وړم
- ۵۳ ستا له مرگه
- ۵۴ تابوت به دې
- ۵۵ د مور خاطرې
- ۵۶ چوپتیا او مرگ دې
- ۵۷ د مرگ لوی تابوت
- ۵۹ د ټولني ځناور
- ۶۰ مور او ځناوران
- ۶۲ مور او قهر

مور مې ښکلی نشوه...!

مور مې ښکلی نشوه
مور مې ونه توانېده
د ژوندانه دريځه
د مینې پر مخ پرانېزي
مور د خپلې ښکلا مالکه نه وه.

مور مې ونه توانېده
د خپل غرور زېره مرغلره
د تاریخ د سینگار له پرانیستي بکس څخه راواخلي
او د کلیمې په ناپایه هوا کې
ساه وباسي.

مور مې ښکلې نشوه
مور مې ونه توانېده
د کلیمې د الماس ځلا ته ځیر شي.
او د نړۍ د مانۍ لوړې څوکې ته
د کلیمو
کمند واچوي.

مور مې ښکلې نشوه
مور مې ونه توانېده
کلیمې ته ننوځي
او د حافظ د غزلونو سپورمکۍ کې
د نړۍ گردچاپېره
وگرځي.

مور مې ښکلې نشوه
مور مې ونه توانېده
خپله ستړيا
د کلیمې په چينې کې پرېمنځي
او د قهر زهرجنو اوبو يې
آه....
بهر ته لاره و نه مونده.

مور مې ونه توانېده
د خپل اندام پر څانگو
پسرلی وغوړوي.

مور مې ښکلې نشوه
مور مې ونه توانېده
د ورځې دمه وکړي
او شپې
د کلیمې څراغ
رڼا کړي
او غروب
د یوه جشن په شورماشور کې
پټ کړي
او د ویر په شپو کې
آه....
د شرابو لاره یې نه پېژندله.

مور مې ښکلې نشوه
مور مې ونه توانېده
له کلیمې سره عادت وکړي

په هغې کې
آش تکراري شوی و
چای تکراري شوی و
د ښوروا خوټېدل تکراري شوی و

مور مې ښکلې نشوه
مور مې ونه توانېده
- د کلیمې تاج پر سر -
خپله ځلانده څېره
د غرور په هېنداره کې
وگوري.

مور مې ونه توانېده
له هېندارې سره عادت وکړي
او د مسکا طرحه يې
آه...

د هېڅ شپې او ورځې پر پانې
بشپړه نشوه.

مور مې ښکلی نشوه
مور مې ونه توانېده

حامله نشي
يا خپل رَحْم
يوه شپه په پټه
د سپي خواړه کړي.

مور مې ونه توانېده
حامله نشي
يا خپل جنين
د نيالگي په شان
په گلدانۍ
په باغچې کې نال کړي.

مور مې بڼکلې نشوه
مور مې ونه توانېده
حدیثونه او روایتونه
له سره ولیکي
او د لویانو په ټولگي کې
په ناڅاپه لیک او لوست زده کړي.

مور مې بڼکلې نشوه
مور مې ونه توانېده

بل قرآن وليکي
يا بنځينه خدای وزبړوي
او د جماعت د جهل پير قشر
د ديگي د سوي کنکري په شان
په سيمي جالی او پوډرو پريمنځي.

مور مې ونه توانېده
د ستوماتيا پر مهال
غرمه
لکه د رتې په شان د ورځې له مخې
پاکه کړي
او کور په يوه پوکي
جارو کړي.

مور مې ونه توانېده
زموږ د تن په ميتابوليزم کې
لاس ووهي
او عيسی ډوله
په يوې مړۍ ډوډۍ
مور
ټول کال ماږه وساتي.

مور مې ونه توانېده
د پخلي کار
خو ورځې پر مور خرڅ کړي
او له سپما يې
تحفه واخلي
او هر چا ته يې چې غواړي ډالۍ کړي.

مور مې ونه توانېده
د نړۍ عجيبه منظر
د کلیمې د پنجرې له منځه وگوري.

مور مې ونه توانېده
نور بڼځه نه وي
له مورتوبه استعفا وکړي
او د ملاقات په اوږده کتار کې
پريشانه شي.

مور مې بڼکلې نشوه
مور مې ونه توانېده
جادو زده کړي

په قاب
او کاچوغې بدله شي
او زموږ تر سترگو لېرې
په الماری کې
پته شي.

مور مې ونه توانېده
وزری پیدا کړي
او د پخلنځي له پنجرې
یو سهار
د مرغی په شان
وتبنتي.

۱۹۸۸-۱۹۹۰

مور مې موکه ونده مونده

مور مې موکه ونه مونده
چې کلیمه وپېژني
او د خپلې چوپتیا له تشې ژورتیا
د آسمان تر خیاله
والوزي.

مور مې موکه ونه مونده
چې د خیام او حافظ په شعر سره سرمسته
د جهل او تعصب په کوڅو کې
چغې ووهي.

مور مې موکه ونه مونده
چې د خپلې هونبیارۍ الماس
د کلیمې په پتنوس کې
ښار په ښار وگرځوي
او ناپوهه جگړه ماران
د تجربې په محک
مختوري کړي.

مور مې موکه ونه مونده
چې د آزادۍ پرتمین حس
تجربه کړي؛
او د خپلې ښکلا غبرگون
د نارینه د کتنې او حیرت په هېنداره کې
ننداره کړي.

مور مې موکه ونه مونده
چې د کلیمې په پرې
د مذهب له ژورې
تر اوبو ، تر ډبرو، تر ستورو
هسکه لاره شي
نړۍ لمس کړي

ژوند وپېژني
او په خپل لوی او مینه ناکه حس
ایمان راوړي.

مور مې موکه ونه مونده
چې دا ساده خبره
په کلیمو کې ولولي چې:
- دا تر ټولو مقدسه ده!

مور مې موکه ونه مونده
چې د خبرو درمند
د کلیمې په غلبیل
چن کړي
او د پوهې له ځلانده دانو یې
د غرور امیل
په غاړه کړي.

جنوری ۱۹۹۱

زما سوفه

خومره حسرتي شوې ده مور!
ډبرې ورته ونه كتل
او د ژوند د كلیمې په ډكه نړۍ كې
يوه شېبه ونه توانېده
د «زما» پر سوفه كښېني.

خومره حسرتي شوې ده مور!
له ستوري سره يې عادت ونكړ
په ستوري يې فكر ونكړ

د ويالو زمزمه يې وانورېده
او ونه توانېده
د کلیمې په گړندتيا سره
مرگ شاته
پرېږدي.

خومره حسرتي شوې ده مور!

مور او ستومانتيا

مور مې
په ستومانتيا کې وزېرېدله
نه يې سهار درلود نه يې ماښام.

د وخت آس
هغه له ويننتو ونيوله
او د ژوندانه د ځوزانو په کروندې کې يې
وخرخوله.

غږ يې چا وا نه وړېد
کتل يې چا و نه کتل
او څېره يې
تر مرگه
وسولېده.

شعر

شعر
مور ده
په مړو لاسونو
او بې حاله سترگو
د پخلنځي په اوو گوتونو کې
د ډوډۍ او شيدو او د لېدنو او کتنو په کتارونو کې تلپايه آواره
...

مور او سرود

مور
خپلې کلیمې
د وریجو په مینځ کې
ورکې کړي.

په هغه کې به
نوره کلیمه
په درد سره!
سرود نشي.

مور او د کليمې دانه

مور مې
په جومات کې اورېدلي وو
چې سترگې يې خطا دي
او په ذهن کې يې
د کليمې دانه
نه شنه کېږي.

په هغه کې

ولې

که

بی پایه واټونه وو.

مور او د کور ټغر

مور مو نه لیدله
له هغې سره مو
د کور د زاړه ټغر په شان
عادت کړی و.

۹۰/۱/۲۶

مور او آزادي

مور مې
د کور تر آخري مصرفي ريال پورې
آزادي لرله.

هنې کولای شول
سل توماني
په اوبدلي کوچنی بټوې کې
غونځ کړي
او په آزادی
له هر ځايه چې وغواړي
سودا وکړي.

مور او «نه»

له ماشومتوبه يې
نه ترې اخیستلې وه
کليمه يې ترې اخیستې وه
هغه کوترې ته ورته وه
چې وزرې يې ورله پرې کړې وى
او نه
چې د هغې يو جزء و
د هغه په آه، کتنې او چوپتيا کې
رسوب کړى و.

مور او ريال

مور مې
له ريال سره
راحتنه نه وه
په اوسپنيزه ژبه يې نه پوهېده.

ريال
هغه وپرونکى شينې تاغى و
چې د کلام بچي يې ترېنه
په ناخاپه
تېستول.

مور او د قرآن هېنداره

هغه هېنداره چې مقدسه گنل کېږي
هغه هېنداره چې ويل کېږي
له ټولو هېندارو رڼه ده
د قرآن هېنداره بنسټيم
خو په هغې کې
د مور ځلانده څېره
نه ښکاري؟

۹۰/۲/۲۴

مور او حجاب

د آيتونو او روايتونو له تېرېدو وروسته
مور مې
د خپل بنايست له ډاره،
خپل غږ په حجاب کې پټ کړ
خپلې سترگې يې په حجاب کې پټې کړې
او خپله مُسکا يې
په زرگونو حديثونو
وتلله.

مور او نيا

نيا

- نيايى -

ماشومانو په شان شوې وه
كليمه يې نوره نه پېژندله
او په اوبو او هېندارې يې
شک کاوه.

اوس!

اورم چې وايي:

مور مې

د ماشومانو په شان شوې.

۱۹۸۸

مور او خاطره

خاطري
اوس
خپل اوږده لاسونه
د سيوري په شان
ناروغې مور ته
اوږده کړي.

۱۹۸۸

د پخلنځي مهربانه موجود

د پخلنځي مهربانه موجود

چې مور يې بلو

او شتون ورته

- يوازې -

په تود آس او لورې کې

احساسوو؛

اوس

ناروغه او ستومانه ده!

خپل همېشني ملگري

نغری او لوخي

سماوار او چارو

پرېردي.

۱۹۸۹/۵/۲۶

مور او حسرتونه

مور

اوس

يوې چيتې نه ته پاتې کېږي
او د حسرتونو تر کنډوالې لاندې
يوه جسد ته.

مور او شک

مور

په خپلې اړتیا شک وکړ.
په خپلې غوښتنې یې شک وکړ.
په خپلې ښکلا یې شک وکړ.
او د خپل کلام پیاوړی قامت یې
په درد سره!
هېڅکله و نه لید!

د مور د شتون ثبت

مور مې وټوانېده:

- خپل غږ بدل رسمي کړي.
- خپل خند بدل رسمي کړي.
- خپله هوښياري رسمي کړي.
- خپله ښکلا رسمي کړي.

او په وحشي ټولنه کې

خپل شتون

ثبت کړي.

جنوري ۱۹۹۱

مور او وحشي ٽولنه

په وحشي ٽولنه کې
د مور
پوښتنه رسمي نه وه
غږ يې رسمي نه و
ښکالا يې رسمي نه وه
په وحشي ٽولنه کې
د مور لوی الهی حق
اطاعت و.

مور او عصبي حمله

يوځل مور
د آس څكلو لپاره
خپله خوله پيدا كولى نشي
كاچوغه په لاس
هېندارې ته راځي
گوري چې څېره يې
د ډار او وېرې سيلۍ
كېرې كړى
نو د پخلنځي په يوې څنډې كې حيرانه
كښيني.

* * *

مور له هغې وروسته
د خبرو پر ځای شپېلۍ وهله
او خندا یې...
آه څومره ژړونکې وه!

۱۹۹۸

د غم رطوبت

حيف!

مور مې و نه توانېده

د کلیمې پر مخ ودرېږي

کله چې ژوند يې

د غم له رطوبته ورستېده.

د مور دروند څادر

مور
د نړۍ سياله نشوه
ونه توانېده
خپل بې پايه دروند څادر
د ټولني له لرغوني ذهن څخه
راتول کړي.

پلار

پلار مې له جوماته مور ته راغی
پر کلام یې
دروند غبار پروت و.

د آیتونو په قمچینې

پلار مې
د آیتونو په قمچینې
او د حدیثونو او روایتونو په تسمې
مور
د خپل ژوند په گادی پسې وترله.

د پلار پرېکړنده ايمان

د پلار

ايمان

د مور له پرېکړنده شتون څخه
پياوړی و.

نو ځکه

ان کلیمه یې هم

له مور څخه ونه پېرېده.

ان خبرې یې ورته

و نه تللې.

د پلار ذهن

مور مې و نه توانېده
د پلار ذهن ته
- دې سپېرې لرغوني کلا ته -
ورننووځي
او هغه
د پخلنځي د څلورو گوتونو په شان
د حديثونو او روايتونو له ميدگۍ
جارو کړي.

ډوډۍ او پلار

پلار
تل
له ډوډۍ
نیمگړی و
خو قامت یې
له سهاره تر ماښامه
لنډ و.

ډوډۍ
په هغه کې
کلیمه نشوه.

۱۹۸۸

خبر

خبر
خاڅكى خاڅكى
په كليمو كې مې
حلېږي
راماتي اوبنكې مې
بى خايه نه دي.

تریخ خبر

تریخ خبر نشو کولای
لکه خخله له سترگې راوباسو
یا د مسمومو خوړو په شان یې
قی کړو.

تریخ خبر
نشو کولای ان د زخمي درد په شان
وژړو.

تریخ خبر
له چوپتیا سره دې یو ځای کېږي
له مسکا سره دې یو ځای کېږي
له کلیمې سره دې یو ځای کېږي.

کلیمه مې
د مور له مرگه شنې او ترخی کېږي!
شنې او ترخې کېږي.

دسمبر ۱۹۹۰

د مرگ رنگ

مور

د اوښکو د خاڅکو په شان

د مرگ په رنگ کې

محوه شوه.

د شېبې گړنگ

مور
د شېبې له گړنگه
راوپرځېده.

د شېبې خپه

د يوې شېبې خپې
مور ويوړه.

د مرگ تور به

د مرگ تور به
ناخاپي زموږ پر کور راوغورځېد
او مور يې
د چوپتيا په کنډوالې کې
بنځه کړه.

د کلیمې په زړه کې مې
اوس!
يوه لويه کنده جوړه شوې ده.

دسمبر ۱۹۹۰

مرگ ښکلی کره

مړاوې شوه
مړه شوه مور
مړاوی شوه
مړه شوه مور!

آه...

د یوې شیبې لپاره
حافظه له ما واخله!
یوه شیبه
مرگ ښکلی کره

دسمبر ۱۹۹۰

مور په تېرو کې

مور په تېر کې
په اوس کې
نوره په لاره نه ځي
خبرې نه کوي
په اوس کې
ان نوره
په پخلنځي کې نشته.

زه نه پوهېدم
چې د شېبې سطحه
دومره سسته ده!
او د مرگ څاه
بي پايه دی!
زه نه پوهېدم!

دسمبر ۱۹۹۰

...چې مايندې مري!

...چې مايندې مري!
...چې مرگ حقيقت لري!

* * *

د ژوند اړتيا
د باور كړكى
څه ښه ترې!
كه نه
د مرگ له پرېكړنده شتون سره
به مو څه كړى واى؟

دسمبر ۱۹۹۰

د مرگ حقيقت

د کليمې پړۍ

افسوس

د مرگ د کوهي تل ته نه رسېږي!

د ناروغې مور له ناخاپه پړبوتلو وروسته

په هغې کې

کړۍ کړۍ

تر وروستۍ کليمې پورې

کښته شوم؛

ناچاره بېرته د شيبو سطحې ته

راستون شوم.

پر ژوند مې اعتماد
له منځه تللی
مرگ،
حقیقت لري.

دسمبر ۱۹۹۰

د کلیمو وږم

مرگ دې
زما د کلیمو وږم
گړندی کړی دی.

اوس!
مرگ ما ته
آشنا شوی
شېبه،
لا رڼه
مینه،
لا لویه.

جنوري ۱۹۹۱

ستا له مرگه

ستا له مرگه
شېبې مې
درندې شوي
او خاطر مې
لکه د جنازې
پرسېدلی.

تابوت به دې

تابوت به دې
د خپل شعر په اوږه
بنار په بنار
وگرځوم.

د مور خاطرې

د مور خاطرې
بى له خنډه پر كليمو مې اوس

ورېري

او له سترگو مې
راتويېري.

چوپتيا او مرگ دې

چوپتيا دې زه
تر مرگه رسولم:
دروندوالی يې
زر چنده ډېرېده.
مرگ به دې
را سره څه وکړي؟

جنوري ۱۹۹۱

د مرگ لوی تابوت

په مرگ کې څنگه یې موري؟
د ژوندانه د شېبو تابوت دې
سخت او تنگ و.

اوس هلته
د مرگ په لوی تابوت کې
آرامه نه یې؟

په مرگ کې څنگه یې موري؟
فکر کوم هلته هم
د پخلي د سمبالولو په اندېښنه کې یې

او دا چې دسترخوان
د مرگ په کوم ځای کې هوار کړې
او مور ته
څنگه او له کومې کړکۍ
غږ وکړی.

جنوري ۱۹۹۱

د ټولني ځناور

مور
د ټولني ځناور
ودارله.

مور او ځناوران

په درد سره، چې ستا په ژوندانه کې مورې
ځناورانو
ژوند تصرف کړی و
او ته یې
د آزادۍ په څېر
سپکه گڼلې.

په درد سره، چې ستا په ژوندانه کې مورې
ځناورانو
کليمه
- دا ستره پنجره -
ستا پر مخ وتړله
ذکاوت یې درته ممنوع کړ.
جسارت یې درته ممنوع کړ.
او بنايست یې درته

گناہ وگنہلہ .

پہ درد سرہ، چہ ستا پہ ژوندانہ کپ مورپ
خناورانو
ژوند تصرف کپی و!

مور او قهر

حيف!

مور

هېڅکله مې مور و نه توانېده

د خپل پټ قهر په ويالې کې

وښهږي.

په درد سره، چې ستا په ژوندانه کې مورې

ځناورانو

ژوند تصرف کړی و

او ته یې

د آزادۍ په څېر

سپکه گڼلې.

په درد سره، چې ستا په ژوندانه کې مورې

ځناورانو

کلیمه

-دا ستره پنجره-

ستا پر مخ و تړله

ذکاوت یې درته ممنوع کړ.

